

Selin Dizbay

**BİR ALTKÜLTÜR OLARAK TARAFTARLIK:
ÇARŞI GRUBUNUN FUTBOLDA ŞİDDET
ALGISI**

onikilevha

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	V
DANIŞMANIN ÖNSÖZÜ	IX
ÖNSÖZ	XIII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XXI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi	5
1.2. Yöntem.....	5
1.3. Çalışma Grubu	7
1.4. Verilerin Toplanması.....	9
1.5. Veri Analizi	10
1.6. Geçerlik ve Güvenirlilik	10
1.7. Sınırlılıklar.....	11

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAM VE LİTERATÜRÜN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ

2.1. Altkültür.....	13
2.1.1. Amerikan Altkültür Çalışmaları (Chicago Okulu)	14
2.1.2. İngiliz Altkültür Çalışmaları (Birmingham Çağdaş Kültürel Çalışmalar Merkezi)	16

2.1.3. Postmodern Yaklaşımlar	18
2.2. Taraftar Altkültürünü Tanımak	19
2.2.1. Dil	20
2.2.2. Ritüeller	21
2.2.3. Giyim Tarzı	22
2.2.4. Altkültürel Direniş	23
2.2.5. Taraftarlığın Gündelik Yaşamdaki Yansımaları ve Yaşam Tarzı	24
2.2.6. Taraftar Altkültürü ve Kimlik	25
2.2.7. Grup Davranışı ve Taraftarlık	27
2.2.7.1. İç Grup ve Grup İçi İlişkiler	28
2.2.7.2. Dış Grup ve Gruplararası İlişkiler	30
2.2.8. Grup Değerleri ve Normlar	31
2.3. Literatüre Bakış: Altkültür Çalışmaları ve Spor	34

ÜÇUNCÜ BÖLÜM ŞİDDET VE MEVZUAT

3.1. Kavramsal Çerçeve	41
3.1.1. Şiddetin Türleri	42
3.1.1.1. Fiziksel Şiddet	43
3.1.1.2. Psikolojik Şiddet	43
3.1.1.3. Cinsel Şiddet	44
3.1.1.4. Ekonomik Şiddet	45
3.1.1.5. Sözel Şiddet	45
3.2. Futbolda Şiddet	46
3.2.1. Futbolda Şiddetin Tarihine Genel Bakış	47
3.2.2. Türk Futbolunda Şiddetin Tarihsel Arka Planı	52
3.2.3. Taraftar Altkültüründe Şiddeti Meşrulaştıran Nedenler	56
3.2.3.1. Alkol Tüketimi	56
3.2.3.2. Futbolda Şiddeti Kolaylaştıran Erkeklik	57

3.2.3.3. Medya	58
3.2.3.4. Futbolcuların Davranışları.....	59
3.2.3.5. Güvenlik Güçlerinin Tutumu.....	60
3.2.3.6. Hakem Kararları	60
3.2.3.7. Taraftar Grubuna Aidiyet	61
3.3. Türk Ceza Adalet Sisteminin Sporda Suç ve Şiddete Yönelik Yaklaşımı ve 6222 Sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun	62

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Çarşı Grubu	71
4.1.1. Katılımcıların Taraftarlığa İlişkin İlk Deneyimleri.....	73
4.1.2. Çarşı Taraftarlarının Altkültürel Özellikleri	77
4.1.2.1. Dil.....	78
4.1.2.1.1. Tezahüratlar	78
4.1.2.1.2. Pankartlar	81
4.1.2.2. Ritüeller.....	83
4.1.2.2.1. İç Saha Maçları	83
4.1.2.2.2. Deplasman Maçları.....	86
4.1.2.2.3. Saha Dışı Ritüel	88
4.1.2.3. Taraftarlığın Gündelik Hayattaki Yansımaları ve Yaşam Tarzı.....	90
4.1.2.4. Altkültürel Direniş: Bir Direniş Aracı Olarak Futbol....	92
4.1.2.5. Taraftar Kimliğinin Oluşturulması ve Sürdürülmesi: İç Grubun Özellikleri ve İlişkiler.....	95
4.1.2.6. Taraftar Kimliğinin Sunumu: Dış Grupların Tanimlanması ve İlişkiler	97
4.1.2.7. Değerler ve Normlar.....	99

4.2. Çarşı Grubu Üyelerinin Futbolda Şiddete İlişkin Görüşleri ve Deneyimleri	102
4.2.1. Algılanan Şiddet ve Şiddet Türleri.....	102
4.2.2. Taraftar Altkültüründe Şiddeti Meşrulaştıran Nedenler.....	105
4.2.2.1. Alkol Tüketimi.....	106
4.2.2.2. Futbolda Şiddetinde Erkeklik İmgesi/Algısı	107
4.2.2.3. Medya	109
4.2.2.4. Futbolcuların Davranışları.....	113
4.2.2.5. Genel Kolluk veya Özel Güvenlik Görevlilerinin Davranışları.....	114
4.2.2.6. Hakem Kararları	115
4.2.2.7. Gençliğin Deli Kanları	117
4.2.2.8. Taraftar Kimliği ve Gruba Aidiyet	118
4.2.3. Algılanan Futbol Şiddetine İlişkin Tarihsel Kıyaslama	122
4.3. Çarşı Grubunun Futbolda Şiddete Karşı Geliştirilen Politikalara İlişkin Algıları ve Deneyimleri.....	126
4.3.1. Önleme Tedbirleri	127
4.3.1.1. Mekânın Organizasyonu	127
4.3.1.1.1. Oturma Düzeni	127
4.3.1.1.2. Kamera Sistemleri.....	129
4.3.1.2. Müsabakaların Organizasyonu: Ulaşımın Geliştirilmesi	132
4.3.2. Kanuni Uygulamalar	135
4.3.2.1. Yasak Fiiller.....	135
4.3.2.1.1. Spor Alanlarına Yasak Madde Sokulması ve Müsabaka Düzeninin Bozulması.....	135
4.3.2.1.2. Tehdit veya Hakaret İçeren Tezahürat.....	137
4.3.2.1.3. Müsabaka ve Seyir Alanlarına Usulsüz Seyirci Giriş.....	140
4.3.2.1.4. Yasak Alanlara Girme	144
4.3.2.1.5. Spor Alanlarında Taşkınlık Yapılması ve Tesislere Zarar Verilmesi.....	145

4.3.2.2. Ceza Hükümleri	146
4.3.2.2.1. Adli Para Cezası ve Hapis Cezası.....	146
4.3.2.2.2. Seyirden Men Cezası.....	148
4.3.3. Yaptırımların Uygulanabilirliği ve Caydırıcılığı	150
4.3.3.1. Uygulanabilirlik.....	150
4.3.3.2. Caydırıcılık	155
SONUÇ	159
KAYNAKÇA.....	171